

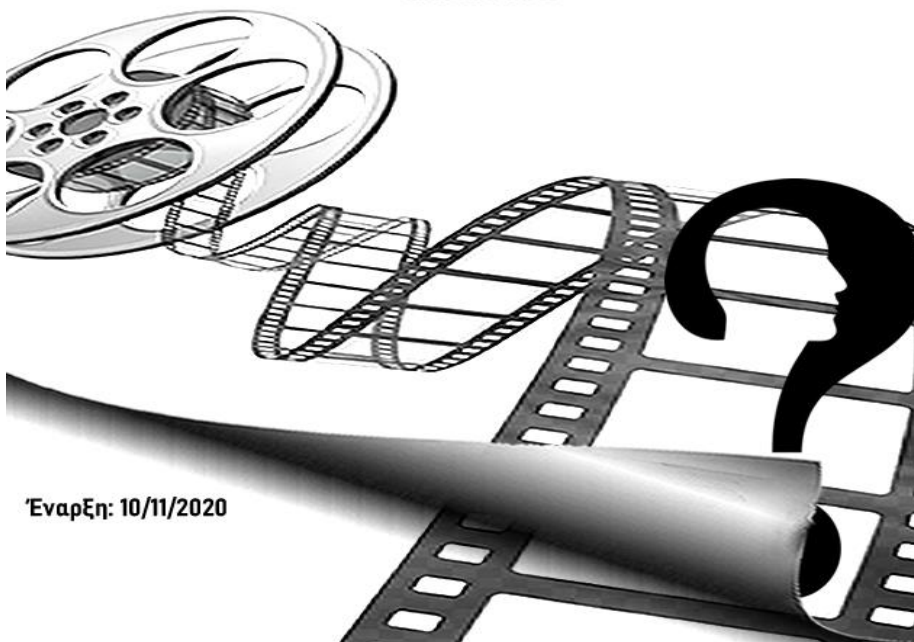

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΣΤΕΑΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
&
Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
του Πανεπιστημίου Πατρών

διοργανώνουν το σεμινάριο:

ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Η' ΚΥΚΛΟΣ
«ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ II: ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΣ»

Έναρξη: 10/11/2020

1^η ΠΡΟΒΟΛΗ

Τρίτη 10 Νοεμβρίου 2020, 18:00- 21:00

Επεισόδιο «Αγέλη» από τη σειρά *Ου φονεύσεις*, διάρκειας 42:53''
Σκηνοθεσία: Πάνος Κοκκινόπουλος

ΘΕΜΑ: Ο (Σχολικός) εκφοβισμός

ΥΠΟΘΕΣΗ: «Η πρωταγωνίστρια (Άννα) έφυγε από το χωριό της για να σπουδάσει μακριά από τους γονείς της και μένει σε εστία με μια συμφοιτήτριά της, η οποία είναι και η μόνη της παρέα. Η Άννα δέχεται ανελέητο bullying από τους συμμαθητές της στη σχολή και γι' αυτό αποφασίζει να βάλει ένα τέλος σε ένα δασάκι κοντά στη σχολή της, αφήνοντας στη συγκάτοικό της ένα σημείωμα.»

Πηγή: <https://www.iefimerida.gr/news/457128/o-panos-kokkinopoulos-ekane-episodio-tin-vprothesi-vaggeli-giakovmaki-eikones-vinteo>

Μετά την Προβολή θα ακολουθήσει εισήγηση του κ. **Στέφανου Αλεβίζου**, Ψυχολόγου, Υποψ. Διδάκτορα Παντείου Πανεπιστημίου, Συντονιστή Εθνικού Κέντρου για τις Εξαφανίσεις και Τα παιδιά Θύματα Εκμετάλλευσης, Το Χαμόγελο του Παιδιού.

Θέμα: *«Τα Παιδιά Εκφοβίζει. Δεδομένα από την Ελλάδα και την Ευρώπη»*

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: *«Οι πιο γνωστές περιπτώσεις bullying (εκφοβισμού) στην Ελλάδα»*

Παναγιώτα Κεραμίδα, Φοιτήτρια Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

1. «Περί "εκφοβισμού" στο σχολείο και αλλού...»,

Με αφορμή την υπόθεση Βαγγέλη Γιακουμάκη

Καθηγήτριας Χριστίνας Μ. Ζαραφονίτου, Διευθύντριας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εγκληματολογία» & του Εργαστηρίου Αστεακής Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου

https://fonitisydras.com/themata/interview/item/1128-peri_ekfovismou_sto_sxoleio_kai_allou?fbclid=IwAR2r7gCrkjY7u1KeGoUyv4r2I48G5pMV1WLTMSmpP_g47bQhwLIOi-0ai6Q

2. Στην εκπομπή **ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ** της ΕΡΤ η **Καθηγήτρια Εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Χριστίνα Ζαραφονίτου** συζήτησε με τους δημοσιογράφους *Κώστα Λασκαράτο, Χρύσα Παπασταύρου και Κώστα Παπαχλιμίντζο* για το **Bullying**: https://webtv.ert.gr/promo/21fev2020-syndeseis/?fbclid=IwAR3_uw5iy_AiKxSJqzZi1tfz8Go9qcOJBVcLuFzsH2sqBPMVBbTrwHJmWYQ

Από το **00.46** μέχρι το **00.59** βλ. και το ρεπορτάζ που προηγείται και ακολουθεί.

3. Το θέμα «Σχολικός εκφοβισμός» αποτέλεσε αντικείμενο του πιλοτικού μαθήματος που πραγματοποιήθηκε στις 25/04/2018 στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα με ευθύνη της διδάσκουσας Καθηγήτριας Εγκληματολογίας και Διευθύντριας του ΠΜΣ κ. Χριστίνας Ζαραφονίτου.

https://criminology.panteion.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=545:%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7-%CE%BC%CE%AC%CE%B8%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8E%CE%BD-%CF%86%CE%BF%CE%B9%CF%84%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%85%CE%BB%CF%8E%CE%BD%CE%B1&catid=126&Itemid=522&lang=el

4. Νομοθετικό πλαίσιο για το «bullying»

**Επιμέλεια: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφονίτου, Υπ.Δρ. Χ.Τάτση, Νομικός ΜΔΣ
Εγκληματολόγος, Ελένη Κοντοπούλου, Νομικός Δρ. Εγκληματολογίας**

I.- Τον Απρίλιο του 2015 ο νομοθέτης ποινικοποίησε το «bullying» τροποποιώντας το άρθρο 312 ΠΚ με τίτλο «σωματική βλάβη ανηλίκων κ.λπ.» με το άρθρο 8 του Ν 4322/2015 (ΦΕΚ Α' 42/27.4.2015) μετατρέποντάς το σε «πρόκληση βλάβης με συνεχή βάνουση συμπεριφορά». Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, όπως ίσχυε μέχρι τη θέση σε ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα :

Άρθρο 8 Ν. 4322/2015

«Άρθρο 312

Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά

1. Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται **με φυλάκιση**, όποιος με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε τρίτον σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας. Αν η πράξη τελείται μεταξύ ανηλίκων δεν τιμωρείται εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη από τρία (3) έτη, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

2. Αν το θύμα δεν συμπλήρωσε ακόμη το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας του ή δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή στην προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του ή του το έχουν εμπιστευθεί για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη έστω προσωρινή, αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, **επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών. Με την ίδια ποινή** τιμωρείται όποιος με συστηματική παραμέληση των υποχρεώσεών του προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται υπαίτιος να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ 4322/2015

«Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα (έως σήμερα υπό τον τίτλο: σωματική βλάβη ανηλίκων). Ποινικοποιείται η συνεχής σκληρή συμπεριφορά εφόσον προξενεί όχι μόνο σωματική κάκωση, αλλά και βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας σε άτομα οποιασδήποτε ηλικίας.

Βαρύτερη ποινή, υπό την επιφύλαξη σχετικής ρήτρας επικουρικότητας, επιβάλλεται αν το θύμα είναι ανήλικο ή ανυπεράσπιστο ή ήταν υπό την επιμέλεια ή την εξουσία του δράστη, καθώς και αν η βλάβη προήλθε από παραμέληση των υποχρεώσεων του δράστη (εγκατάλειψη). Η λέξη «κακόβουλα» συνιστά αξιολογική έννοια και μάλιστα ιδιαίτερα αόριστη και για αυτό το λόγο αντικαταστάθηκε από τη φράση συστηματική παραμέληση. Επισημαίνεται πάντως ότι η πράξη μεταξύ ανηλίκων παραμένει ατιμώρητη εκτός εάν υπάρχει διαφορά ηλικίας άνω των τριών ετών, καθώς οι συμπεριφορές αυτές μεταξύ ανηλίκων της ίδιας ηλικίας θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με μέτρα διαπαιδαγώγησης και όχι εμπλοκής με τον ποινικό νόμο.

Η νομοθετική αυτή εξέλιξη κρίνεται αναγκαία για την προστασία εννόμων αγαθών, κυρίως ενός συγκεκριμένου κύκλου ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ανηλίκων και νεαρών ενήλικων), απέναντι σε ένα σύνθετο είδος εγκληματικής συμπεριφοράς που υλοποιείται με επαναλαμβανόμενο –συνεχή, σκληρό τρόπο (συνήθως άσκηση σωματικής και ψυχολογικής βίας –εκφοβισμού, που υποδαυλίζονται και από ρατσιστικές αντιλήψεις και στερεότυπα). Άλλωστε, η ποινική αυτή καταστολή συμβιβάζεται με τη βασική αρχή της αντιμετώπισης του ποινικού δικαίου ως ultima ratio, αφού ενεργοποιείται μόλις με την επέλευση ορισμένων βλαπτικών αποτελεσμάτων, όπως η σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής και ψυχικής υγείας».

Καινοτομίες διάταξης ν. 4322/2015

A.- Καλύπτει οποιαδήποτε σκληρή συμπεριφορά ασκείται **και σε ενηλίκους**, δεδομένου ότι η προηγούμενη διάταξη του άρθρου 312 ΠΚ τιμωρούσε την πρόκληση κακώσεων με συνεχή σκληρή συμπεριφορά, μόνο σε θύματα κάτω των 17 ετών και συνεπώς δεν μπορούσε να καλύψει περιπτώσεις όπου το θύμα ήταν ενήλικο, ιδίως ηλικιωμένους που είναι συχνά θύματα συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς.

B.- Περαιτέρω, η διάταξη του 4322/2015 αναφέρεται ρητά και στην πρόκληση βλάβης **στην ψυχική υγεία** και όχι μόνο στη σωματική, όπως η ισχύσασα πριν το 2015, η οποία αναφερόταν μόνο σε κακώσεις της υγείας εν γένει.

II.- Το άρθρο 312 τροποποιήθηκε, ως μέρος του νέου Ποινικού Κώδικα (Ν. 4619/11.06.2019- ΦΕΚ Α' 95), ο οποίος άρχισε να ισχύει την 01.07.2019. Το νέο άρθρο 312 ΠΚ, όπως ισχύει σήμερα, υπό τον νέο τίτλο «Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων», έχει ως ακολούθως :

Άρθρο 312 ΝΕΟΥ ΠΚ

«Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων

1. Όποιος προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας σε ανήλικο ή σε πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας, τιμωρείται: α) για την πράξη του άρθρου 308 παρ. 1 εδάφιο α', με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, β) για την πράξη του άρθρου 309, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, γ) για την πράξη του άρθρου 310 παρ. 1 εδ. α', με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και αν επεδίωκε την πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, με κάθειρξη και δ) για την πράξη του άρθρου 311, με κάθειρξη.

2. Οι ίδιες ποινές επιβάλλονται όταν η πράξη τελείται σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης. Η τέλεση της πράξης σε βάρος εγκύου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

3. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης σε βάρος ανηλίκου κατά την παράγραφο 1 στοιχείο α' εξομοιώνεται και η τέλεση των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων ενώπιον ανηλίκου.

4. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης κατά την παράγραφο 1 στοιχείο γ' εξομοιώνεται και η μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση σε βάρος των προσώπων της πρώτης παραγράφου».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ 312 ΝΕΟΥ ΠΚ

«Τροποποιείται αρχικά ο τίτλος του άρθρου, ώστε να αποσαφηνιστεί ότι η διάταξη καταλαμβάνει πλέον όλες τις πράξεις σωματικής βλάβης που στρέφονται κατά αδύναμων ατόμων, εφόσον βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας. Έτσι η νέα διάταξη φιλοδοξεί να καλύψει και το έγκλημα της ενδοοικογενειακής βίας, το οποίο με τη μορφή που του έχει δοθεί στο ν. 3500/2006, εγείρει σοβαρά δογματικά προβλήματα (βλ. σχετικά Ε. Συμεωνίδου – Καστανίδου, Το νομοσχέδιο για την ενδοοικογενειακή βία, ΠοινΔικ 2006, σ. 1051, Α. Χαραλαμπάκη, Ο ν. 3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ΠΛογ 2008, σ. 720).

Στην προτεινόμενη διάταξη απειλούνται αυξημένες ποινές για όλες τις μορφές της σωματικής βλάβης όταν τελούνται κατά των προσώπων που αναφέρθηκαν πιο πάνω (απλή, επικίνδυνη, βαριά και θανατηφόρα), χωρίς να θεωρείται πλέον αναγκαία η διαπίστωση συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς. Διευρύνεται άλλωστε η εφαρμογή του νόμου ώστε να επιβάλλονται οι ποινές αυτές για πράξεις που στρέφονται σε βάρος όλων των ανηλίκων και όχι μόνο εναντίον αυτών που δεν συμπλήρωσαν το δέκατο έβδομο έτος.

Καταργείται επιπλέον η κακόβουλη παραμέληση των υποχρεώσεων, ως αυτοτελής τρόπος τέλεσης του εγκλήματος. Το έγκλημα μπορεί βεβαίως να τελεστεί με παράλειψη, εφόσον υπάρχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση δράσης. Έτσι η αναφορά στην κακόβουλη παραμέληση κρίθηκε περιττή.

Προβλέπεται επίσης η επιβολή αυξημένων ποινών για τις σωματικές βλάβες που προκαλούνται σε βάρος του συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος του συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης, χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι τα συγκεκριμένα άτομα βρίσκονται σε αδύναμη θέση. Στις περιπτώσεις αυτές η αδύναμη θέση θεωρείται ως δεδομένη, εξαιτίας των δεσμεύσεων που δημιουργεί η συμβίωση.

Προβλέπεται ακόμη ότι η τέλεση της πράξης σε βάρος εγκύου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση, όπως και ότι με την πρόκληση απλής σωματικής βλάβης σε βάρος ανηλίκου εξομοιώνεται και η τέλεση των σωματικών βλαβών ενώπιόν του. Αντίθετα, εξομοιώνεται με βαριά σωματική βλάβη η τέλεση βασανιστηρίων σε βάρος των αδύναμων προσώπων στα οποία αναφέρεται ο νόμος».

Επισημάνσεις για το νέο 312 ΠΚ

Ο νομοθέτης φαίνεται να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον του στο έγκλημα της ενδοοικογενειακής βίας, αφήνοντας στην άκρη το bullying. Υποκείμενο των εγκλημάτων του 312 ΠΚ πλέον δεν μπορεί να είναι οποιοσδήποτε, αλλά ο έχων την επιμέλεια ή την προστασία του θύματος βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, ή όποιος συνοικεί με τον θύμα ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας. Συνεπώς, φαίνεται να εκφεύγουμε από το πεδίο ενδιαφέροντος της τιμωρίας του bullying, χωρίς όμως η αιτιολογική έκθεση του νόμου να κάνει σχετική μνεία. Μένει να δούμε πως θα διαμορφωθεί η νομολογία ή αν θα αλλάξει εκ νέου η νομοτυπική μορφή του 312 ΠΚ, εντάσσοντας το

bullying συγκεκριμένα ως μορφή σωματικής βλάβης αδυνάμων ατόμων. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σε κάθε περίπτωση, πράξεις βίας, απειλής, σωματικών βλαβών ή προσβολής της τιμής προσώπου που μπορεί να υπάγονται στην έννοια του bullying εξακολουθούν να τιμωρούνται από τις αντίστοιχες διατάξεις του ΠΚ ενώ το θύμα μπορεί να αξιώσει και χρηματική ικανοποίηση ως αποζημίωση για την πιθανή υλική ζημία που υπέστη αλλά και την ηθική του βλάβη, μέσω των πολιτικών δικαστηρίων σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Κρίσιμη και σημαντική, σε κάθε περίπτωση, είναι αλλαγή που επέφερε ο νέος ΠΚ είναι ότι ως ανήλικοι νοούνται αυτοί που κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης έχουν ηλικία μεταξύ δωδέκατου και δέκατου όγδοου έτους της ηλικίας τους συμπληρωμένων, σε αντίθεση με την προισχύσασα διάταξη, η οποία όριζε το κατώτερο όριο στο όγδοο έτος. Η εν λόγω τροποποίηση έχει ως σκεπτικό ότι οι πράξεις ανηλίκων νεότερων των δώδεκα ετών αποτελούν αντικείμενο ενασχόλησης των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και όχι των ποινικών δικαστηρίων, καθώς και ότι η μεταχείριση των ανηλίκων δεν έχει ως στόχο την τιμωρία, αλλά τη διαπαιδαγώγηση και την υποστήριξή τους με στόχο την κοινωνική τους ένταξη και την αποτροπή τους από την τέλεση άλλων εγκληματικών πράξεων. Συνεπώς, ανήλικος κάτω των 12 ετών δεν μπορεί να έχει ποινική ευθύνη για το bullying (όπως και για κάθε άλλο έγκλημα).

Για το διαδικτυακό bullying εφαρμόζονται τα άρθρα 348^A (πορνογραφία ανηλίκων), 348B' (προσέλευση παιδιών για γενετήσιους λόγους) και 348Γ' ΠΚ (πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων).

Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 360 ΠΚ περί «παραμέλησης εποπτείας ανηλίκου» απειλούνται με ποινή φυλάκισης και οι γονείς/ κηδεμόνες/ έχοντες την επιμέλεια του ανηλίκου. Πιο συγκεκριμένα: «1. Όποιος, ενώ έχει υποχρέωση εποπτείας ανηλίκου νεότερου από δεκαπέντε έτη παραλείπει να το παρεμποδίσει από την τέλεση αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος, αν δε συντρέχει περίπτωση να τιμωρηθεί αυστηρότερα με άλλη διάταξη. 2. Αν ο υπαίτιος της παράλειψης είναι πρόσωπο που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου και ιδίως γονέας ή επίτροπος υπό την υπεύθυνη επιμέλεια του οποίου έχει τεθεί ο ανήλικος σύμφωνα με τα άρθρα 122 και 123, επιβάλλεται φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή.»

Ενώ και οι εκπαιδευτικοί φέρουν ποινική και πειθαρχική ευθύνη όταν η πράξη τελέσθηκε από άτομο του οποίου είχαν την εποπτεία σύμφωνα με τον άρθρο 107 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Επίσης, σε ειδικές περιπτώσεις θα μπορούσε να εφαρμοστεί και ο ν. 4285/2014 για το ρατσισμό και την ξеноφοβία βλ. αρ. 1 του νόμου 4285/2014 (λ.χ. περίπτωση ανηλίκου μαθητή που υφίσταται bullying επειδή είναι άλλης εθνικότητας ή διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού)

<http://www.odigostoupoliti.eu/nomos-42852014-katapolemisi-ratsismou-ke-xenofovias/>

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 4703/2020 προβλέπεται η σύσταση Διεύθυνσης Πρόληψης της Βίας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη με συγκεκριμένες αρμοδιότητες (η ενδοσχολική βία και ο σχολικός εκφοβισμός εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της) και με δυνατότητα συνεργασίας της σε τοπικό επίπεδο με διάφορους φορείς αλλά και με τα ΤΟΣΠΠΑ υπό τις επιστημονικές οδηγίες και κατευθύνσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας (αρ.16 παρ.4 Ν 2713/1999) το οποίο εφεξής θα λειτουργεί υπό την εποπτεία της Διεύθυνσης Πρόληψης της Βίας.

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4703-2020/arthro-19-nomos-4703-2020-systasi-dieythynsis-prolipsis>